

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Politiikan ja talouden tutkimuksen laitos	
Tekijä-Författare-Author Mäenpää, Katri			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Ympäristöä paossa. Käsitemaalyysi ympäristöpakolaisuuden konteksteista.			
Oppiaine-Läroämne-Subject Valtio-oppi: Maailmanpolitiikan tutkimuksen linja			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu -työ	Aika-Datum-Month and year 2010-05-10	Sivumäärä-Sidantal- Number of pages 80	
Tiivistelmä-Referat-Abstract <p>Pro gradu –tutkielmassani tutkin ympäristöpakolaisuuden käsitettä pakolaispoliittisessa ja ympäristöpoliittisessa kontekstissa käsitteanalyysin avulla. Tarkoitukseni on analysoida, miten eri konteksteissa annetut määritelmät vaikuttavat ympäristöpakolaisten suojelun järjestämiseen ja vastuun kohdentamiseen. Tutkimusaineistoni on hallitustenvälisen järjestöjen että kansainvälisten kansalaisjärjestöjen viime vuosina julkaisemia raportteja, jotka käsittelevät ympäristöpakolaisuutta nimenomaan poliittisessa kontekstissa.</p> <p>Ympäristöpakolaisilla tarkoitetaan yleensä ihmisiä, jotka ovat pakotettuja jättämään tavanomainen elinpiirinsä sen vuoksi, että ilmeinen ympäristöhäiriö (luonnollinen ja/tai ihmisten aikaansaama) vaarantaa heidän olemassaolonsa ja/tai vakavasti vahingoittaa heidän elämänlaatuaan. Ympäristöpakolaisia on arvioitu olevan tällä hetkellä 25–50 miljoonaa, ja määrän on arvioitu nousevan jopa yli 200 miljoonaan vuoteen 2050 mennessä. Ympäristöpakolaisia ei ole kuitenkaan tunnustettu kansainvälisessä oikeudessa, eikä ympäristöpakolaisuuden käsitteestä vallitse kansainvälistä yhteisymmärrystä. Lisäksi debattia käydään siitä, kenelle vastuu ympäristöpakolaisten suojelusta kuuluu.</p> <p>Käsitteen kontekstualisoinnin problematisointi on tärkeä osa analyysiani. Hypoteesini mukaan ympäristöpoliittinen konteksti on suotuisampi ympäristöpakolaisten kansainvälisen suojelun järjestämiselle ja vastuun kohdentamiselle kuin perinteiseen pakolaisregiimiin tukeutuva.</p> <p>Vastuuta on teoretisoitu monin eri periaattein – omalle työlläni mielekkäin vastuun teoreettinen viitekehys on kosmopoliittinen moraalit, johon myös YK:n peruskirja perustuu. Tosiasiallisesti globaalin vastuullisuuden periaatteet saavat konkreettisen muodon kuitenkin vain kansainvälisen oikeuden kautta.</p> <p>Aineistoni perusteella vastuun määrittämiseen ja kohdentamiseen vaikuttaa paitsi poliittinen konteksti niin myös alueellinen näkökulma – tämä korostuu erityisesti suhtautumisessa maan sisäisiin ympäristöpakolaisiin. Pakolaispoliittisessa kontekstissa nähdään ensisijainen vastuu maan sisäisten pakolaisten hyvinvoinnista ja suojelusta aina pakolaisten kotivaltioilla. Ympäristönäkökulmaa korostavat toimijat taas painottavat globaalia vastuuta, sillä myös ympäristön heikkeneminen on kollektiivisesti aiheutettua. Kansallisvaltioiden vastuun korostaminen sysää vastuuta kehittyville maille, sillä ne kärsivät ilmastonmuutoksen vaikutuksista eniten ja tulevat kohtaamaan käytännössä ympäristöpakolaisuuden ensimmäisinä. Kansainvälisen yhteisön ja erityisesti ilmastonmuutoksen pääasiallisten aiheuttajien vastuun korostaminen implikoi erityisesti länsimaiden vastuuta.</p> <p>Ympäristöpakolaisuudesta ei ole olemassa riittävästi empiiristä tutkimusta tukemassa poliittista päätöksentekoa. Tutkimuksen puute lisää ympäristöpakolaisuuden käsitteen epämääräisyyttä, ja ilman kansainvälisesti sovittua määritelmää ympäristöpakolaisuuden käsitteestä on myös hankala kohdentaa ja määritellä vastuuta.</p> <p>Tutkielmani johtopäätösten mukaan ympäristöpakolaisten kansainvälinen suojele tulisi järjestää kestävästi ja kokonaisvaltaisesti kansainvälisesti sitovien periaatteiden mukaan. Vastuun ympäristöpakolaisista on oltava ensisijaisesti globaali, vaikka yhtenä tärkeänä toimintamuotona sen ehkäisemiseksi on paikallisten yhteisöjen tukeminen ja niiden kapasiteettien vahvistaminen. Ainoastaan globaalien ja paikallisten poliittisten käytäntöjen yhdistäminen tarjoaa avaimet ympäristöpakolaisuuteen liittyvän poliittisen ongelman ratkaisemiseen.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords ympäristöpolitiikka pakolaispolitiikka ympäristömuutokset vastuu			

kansainvälinen apu

Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information